

BOG

DE (/BOEGER/DE)

Af Helle Helle (/forfattere/helle-helle) (2018)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?FRAGMENT=CONTENT&SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?fragment=content&search_block_form=870970-)

BASIS%3A54054467)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/de) for at anmelde

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=https://litteratursiden.dk/boeger/de&title=de)

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?](https://twitter.com/intent/tweet?url=https://litteratursiden.dk/boeger/de&status=de+https://litteratursiden.dk/boeger/de)

[u=https://litteratursiden.dk/boeger/de&title=de\)](https://litteratursiden.dk/boeger/de&title=de)

[url=https://litteratursiden.dk/boeger/de&status=de+https://litteratursiden.dk/boeger/de\)](https://litteratursiden.dk/boeger/de&status=de+https://litteratursiden.dk/boeger/de)

Helle Helles nye roman stråler af sproglig præcision og elegance. Aldrig er der blevet grinet så meget i en roman af Helle Helle samtidig med at det er den mest sorgfulde bog i forfatterskabet. Helle Helle overgår sig selv.

TAGS: **HVERDAGEN (/TAXONOMY/TERM/4615)**

PROVINSEN (/TAXONOMY/TERM/8611)

SYGDOM (/TAXONOMY/TERM/10238)

ANMELDELSE

(/users/lise-vandborg)

Af Lise Vandborg (/users/lise-vandborg)

Redaktør
13 apr.18

Helle Helles nye roman stråler af sproglig præcision og elegance. Aldrig er der blevet grinet så meget i en roman af Helle Helle samtidig med, at det er den mest sorgfulde bog i forfatterskabet. Helle Helle overgår sig selv.

I Helle Helles nye roman, 'de', møder vi en 16-årig pige og hendes mor. Moderen er alvorligt syg. Men de taler slet ikke om sygdommen og sorgen og det kommende tab; de taler om alt mulig andet, de griner rigtig meget og lever videre næsten som om sygdommen ikke er der. Men også kun næsten, for der er en stærk undertone af sorg og tab, som er stærkere end i forfatterens tidligere bøger:

"Hendes mor vil i gang med aftensmaden og går i køkkenet. Radioen kører derude, hendes mor synger med. Så ringer telefonen, det er sygeplejersken () Patienten udviser stærk forundring over sygdommens alvor. Hendes mor springer ind i stuen med to kartofler. Hun opdager at en telefonsamtale finder sted og lister bort. Nu skifter musikken, hendes mor synger med igen derude. Man kan lindre, men ikke helbrede. () Der kan gå et halvt år, måske et helt. Så skal de spise. Så spiser de."

Romanen foregår angiveligt i Rødby og fortælles af datteren gennem 51 korte kapitler og udstrækker sig over et års tid. Bortset fra replikkerne er romanen skrevet i nutid. Den rene nutid udsætter på sin vis den død, der er i vente. Der er noget på spil med et før og efter datterens viden om sygdommen, nærmest et syndefald. De mange æbler, som hun spiser i løbet af bogen, kan derfor pege på den uskyld, hun mister da hendes mor bliver syg.

Både datteren og hendes mor er navnløse, og det gør, at de af og til flyder sammen i skriften, og man kan blive i tvivl, om der refereres til mor eller datter. Den beskedne titel 'de' henviser til de to, en enhed som er, men som også skal forsvinde. Samtidig henviser titlen 'de' også til alle de andre i byen. Venner, kærester, fester og gymnasiet beskrives konkret og detaljeret, som Helle Helle kan, så vi kan se det for os. Der er også vældig meget mad i bogen, og maden peger i den grad på starten af 80'erne, hvor romanen finder sted.

Forholdet mellem mor og datter er varmt og omsorgsfuldt, men også skrøbeligt i sin udsathed, og netop det taler de ikke om. I de rammende replikker toner det usagte mellem moderen og datteren frem. Helle Helle er ligesom tidligere i forfatterskabet en mester i at skrive replikker, så man kan høre det, der netop ikke bliver sagt, og hvordan personerne taler forbi hinanden. Det er et kærligt portræt af en mor, som taler om kaffe, mad og daglige gøremål i stedet for at tale om sorg og sygdom:

På tredjedagen slår et duepar sig ned oppe på taget() Da hendes mor kommer hjem fra forretningen, ligger hun under den uldne plaid og sitrer. Hun ser tennis uden lyd, hendes mor ordrer vindueskarmen: Nej, hvor de kurrer deroppe. Er der kaffe? Siger hun."

Den rene nutid henviser også til skriften som fiktion, når det om spisebordet hedder "de flytter det i forgårs". Fiktionen markeres også af bogens egen cirkelbevægelse: På sidste side mangler datteren et blomkål til sin gratin. En ven " tilbyder at stikke forbi med det, men hun ryster på hovedet: Ellers tak, jeg går bare over markerne". Og det peger direkte på bogens første linjer: " Senere går hun over markerne med et blomkålshoved. Farvel til de kinasko. Alle veje fører ti veje." På den måde starter romanen, hvor den slutter, og henviser måske også til, at datteren er i færd med at skrive en bog om sit liv. Og som læser må man bare læse bogen igen!

Ud over datteren er der også mere implicit fortæller på spil. Det ses ikke mindst ved de mange elegante spor til forfatterens tidligere bøger, blandt andre 'Ned til hundene (<https://litteratursiden.dk/boeger/ned-til-hundene>)' og 'Dette burde skrives i nutid (<https://litteratursiden.dk/boeger/dette-burde-skrives-i-nutid>)', men især 'Rødby-Puttgarden (<https://litteratursiden.dk/boeger/rodby-puttgarden>)', som også foregår i Rødby i 80'erne, hvor to søstre har mistet deres mor kort tid forinden. På et tidspunkt ringer datteren til en ekskæreste og siger "Hallo". Han siger: "Er det dig, Tine?" Og det er næppe tilfældigt, da Tine er navnet på den ene søster i 'Rødby-Puttgarden'.

Helle Helle har skrevet en skarp og aldeles blændende roman, som er sjov og uendelig trist på samme tid. Med 'de' skriver Helle Helle om forholdet mellem en mor og datter i skyggen af sorg og død på en både original, smuk og rørende måde, og jeg vil ikke tøve et øjeblik med at kalde romanen for et højdepunkt i forfatterskabet - og i årets danske litteratur.

BOGDETALJER

